

УНИВЕРСИТЕТ

М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің газеті

Бізге 75 жыл

№10-11 (186-187)
22.11. 2018

Дорогие друзья!

Южно-Казахстанский государственный университет им. М.Ауэзова отмечает свой славный 75-летний юбилей.

Это гордое звание признанного в стране высшего учебного заведения, за которым стоит богатейшая история, это люди — истинные творцы Истории, создавшие и приумножающие славу ЮКГУ, это, действительно, та колыбель, Alma mater, из которой вышли многие поколения специалистов: десятки тысяч выпускников, которые работают в системе социальных и образовательных учреждений, структурах МВД, бизнесе, обеспечивают надежную и бесперебойную работу транспорта и коммуникаций, внедряют передовые технологии в аграрном секторе, строительстве, глубокой переработке нефти и газа, металлургического сырья в Южном и других регионах страны.

Основанный в героические военные годы, наш университет стал колыбелью просвещения, центром образования, науки и культуры. Историческая миссия университета актуальна и сегодня.

Стремление созидать Nation Единого Будущего - Мәңгілік Ел, работать на перспективу, идти в ногу со временем позволяют ЮКГУ оставаться престижным одним из ведущих вузов страны.

Находясь в авангарде инноваций, ЮКГУ развивает перспективные направления научных исследований, совершенствует систему управления вузом, внедряет передовые образовательные технологии. Ясное видение перспектив в организации учебной, научно-инновационной работы, новые механизмы производственной практики будущих специалистов, гарантируют нашим выпускникам конкурентные преимущества на рынке труда и в их дальнейшем профессиональном становлении.

Многочисленные национальные и международные контакты с вузами Англии, Канады, Германии, Франции, Швеции, Дании, Китая, Чехии, Польши, Болгарии и других зарубежных стран, являются свидетельством того, что университет, как в республике, так и за рубежом, считается важным составным звеном академического сообщества.

В глобальном, динамично развивающемся современном мире выигрывает, становится лидером тот, кто четко определяет и максимально успешно развивает свои сильные стороны, умеет выделить центры превосходства и сделать это своим конкурентным преимуществом.

Свои преимущества мы видим в консолидации усилий академического сообщества - студентов, преподавателей, сотрудников и руководства в управлении и развитии нашего университета.

Наши трудовые достижения в различных отраслях экономики, образования, культуре, воспитании подрастающего поколения, укреплении межнациональных отношений народов, являются ярким примером выполнения последовательного курса, проводимого Президентом нашей страны по пути интеграции Казахстана в мировое сообщество.

Выражаю глубочайшую и сердечную признательность нашим дорогим ветеранам — и тем, кто прошел дорогами Великой Отечественной войны, и тем, кто большую часть жизни посвятил работе в ЮКГУ.

Хочу поздравить всех выпускников, утверждающих славу нашего вуза во многих уголках Казахстана и за рубежом, общественность Туркестанской области и города Шымкента, всех тех, кому дорого замечательное имя Южно-Казахстанского государственного университета, с 75-летием со дня его основания!

Желаю всем здоровья, процветания, счастья, убедительных успехов в труде на благо суверенного многонационального Казахстана и нашего замечательного народа!

Я уверена, что нашему родному вузу суждена долгая и славная жизнь!

Ректор ЮКГУ им. Ауэзова, Д.П. Кожамжарова

Тарихи ақпарат

Қазақ тілінің жазба тарихы тереңнен өз бастауын алады. Әр заманда ол күрделеніп, өзгеріп, өз даму жолымен келген. Тарихшылардың зерттеу жұмыстарына көз жүгіртсек, алғашқы жазулар тас бетіне қашалып жазылғандығын, таңбалар түрінде болғандығын көруге болады.

Ғасырлар бойы және 1929 жылдың тамызына дейін Қазақстан аумағында араб жазуы кең қолданылып келгені белгілі. XX ғасырдың басында Ахмет Байтұрсынұлы ұсынысымен қазақ фонетикасының ерекшеліктері ескеріліп жасалған, араб графикасына негізделген «төте жазу» пайдаланылған.

1929 жылдан бастап КСРО ОАК және КСРО ХКК Қаулысымен латын әріптерінің негізінде құрастырылған «ортақ түркі әліпбиі» енгізілген еді.

Латын әліпбиінің негізінде жасалған жазу үлгісі 1929 жылдан 1940 жылға дейін қолданылып, кейін кириллицаға ауыстырылды. 1940 жылғы 13 қарашада «Қазақ жазуын латындандырылған әліпбиден орыс графикасы негізіндегі жаңа әліпбиге көшіру туралы» заң қабылданды. Содан 1940 жылдан бері қарай кирилл графикасы әліпбиін қолданып келеді.

Латын графикасына көшу жөнінде бастамалар бұрынырақ бірнеше рет айтылып жүрген.

Елбасымыз өзінің 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050» Стратегиясы - қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында: «Мемлекет өз тарапынан мемлекеттік тілдің позициясын нығайту үшін көп жұмыс атқарып келеді. Қазақ тілін кеңінен қолдану жөніндегі кешенді шараларды жүзеге асыруды жалғастыру керек.

Біз 2025 жылдан бастап әліпбиімізді латын қарпіне, латын әліпбиіне көшіруге кірісуіміз керек. Бұл – ұлт болып шешуге тиіс принципті мәселе. Бір кезде тарих бедерінде біз мұндай қадамды жасағанбыз. Балаларымыздың болашағы үшін осындай шешім қабылдауға тиіспіз және бұл әлеммен бірлесе түсуімізге, балаларымыздың ағылшын тілі мен интернет тілін жетік игеруіне, ең бастысы – қазақ тілін жаңғыртуға жағдай туғызады», – деп латын әліпбиіне көшудің қажеттілігін атап өтті.

Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласында да латын әліпбиіне кезеңмен өту туралы бағыт берілді.

Университет кітапханасы сақтау қорындағы 1929-1940 жылдары латын графикасымен басылып шығарылған, сирек кездесетін кітаптар осы оқу орны музейінің көрмесінен орын алып, көрермен назарына ұсынылды. Университет студенттері мен қонақтары латын графикасымен қазақ баспаханаларынан шығарылған кітаптарды тамашалай алады. Атап айтқанда, бұл: 1938 жылы жарық көрген 7 кластарға арналған «Әдебиет хрестоматиясы» кітабы, 1933 жылғы «Қазақ тілі грамматикасы» кітабы,

1940 жылғы 8-9-10 кластарға арналған «Әдебиет теориясы», орта мектептерінің 6 класына арналған «Әдебиеттік оқу кітабы», 1936 жылғы орта мектептерінің 5 класына арналған «Грамматика талдауы» кітаптары.

Әдебиет хрестоматиясы. Alma-ata, 1938

Сіямбай ұлы Сейіл. Граматика талдауы. Қазақстан баспасы, 1939

Сонымен қатар музей көрмесінен Сіздер 1908 жылы басылып шығарылған әлемдік көркем әдеби ескерткіштер қатарындағы Әбілқасым Фердоусидің «Шахнамесін», 1900-1940 жылдардағы орыс тіліндегі әдебиеттер, қалта кітаптары - «миниатюралық» баспаларын көре аласыздар.

А.Ж.АБДИХАНОВА, музей меңгерушісі

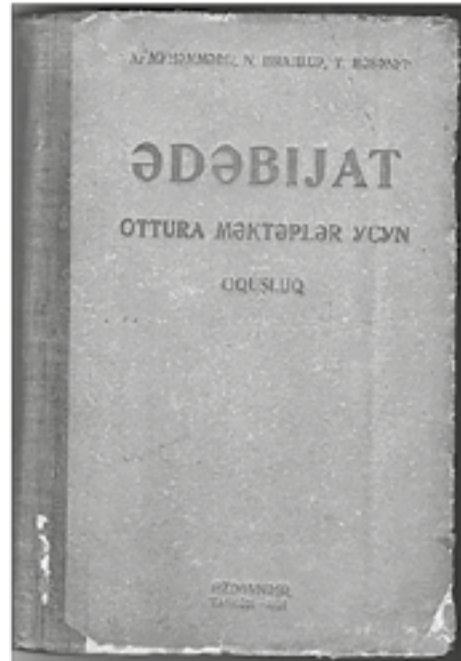
Хақым Чұмалиев. Әдебиет теориясы. Alma-ata, 1940

Қалиқан Бекқоқин. Әдебиеттік оқу кітабы. Alma-ata, 1939

Кенеспай Улы. Қазақ тілі. 1933

А.Мухәммәдij, N.Іsрајилұp, Т.Нәсәнұp. Әдәбијат. Ташкән, 1934

Әбілқасым Фердоуси «Шахнаме», 1908 ж.

Несмотря на тяжелое военное время, руководство Советского Союза заботилось о будущих кадрах послевоенного строительства. Совет Народных Комиссаров СССР постановлением № 679 от 19 июня 1943 года поручил Наркомату стройматериалов СССР и Всесоюзному Комитету по делам высшей школы организовать Технологический институт строительных материалов.

РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ

Мәңгілік ел болу кепілі

Рухани жаңғыру тек бүгіннен басталатын жұмыс емес. Еліміз үшін басты жаңалықтардың бірі - Елбасымыздың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» мақаласының жариялануы.

Мақсатқа жету үшін біздің санамыз ісімізден озып жүруі, яғни одан бұрын жаңғырып отыруы тиіс. Бұл саяси және экономикалық жаңғыруларды толықтырып қана қоймай, олардың өзегіне айналады.

Егер сыпайылық адам көркі десек, ол дарынды жастарды одан әрі көріктендіре түсетіндігін Елбасымыз айтып өтті. Рухани жаңғыру бағдарламалық мақаласының мән-маңызы өте зор. Қоғамдық сананы түбегейлі өзгертіп, жаңа ұрпақ қалыптастыруға

бағытталған 6 жоба негіз болады. Ол ХХІ ғасырдағы ұлттық сана туралы: Бәсекелік қабілет, Прагматизм, Ұлттық бірегейлікті сақтау, Білімнің салтанат құруы, Қазақстанның революциялық емес, эволюциялық дамуы, сананың ашықтығы.

Руханиятқа тың серпін беріп, санаға сілкініс әкелетін қадам қоғамда қызу талқылануда. Яғни, атап өтер болсақ, латын әліпбиіне көшуіміз, туған жер жобаларының жүзеге асырылуы. Жоғарыда аталып өтілген 6 бағыт бойынша жұмыстар іске асырылуда. Сондай-ақ, Рухани жаңғыру музейінің ашылуына тоқталсақ, бұл музейден әрбір қазақстандық жас ұрпақ өзіне қажетті рухани дүниелерді азық ретінде ала алады.

Жалпы рухани жаңғыру бағдарламасы бойынша еліміздің аймақтарында көптеген жұмыстар жасалуда. Яғни, студент жастарға, қызметкерлерге, ауыл, қала тұрғындарына, жалпы Қазақстан халқына үгіт-насихат, түсіндірме жұмыстары жүргізіліп, тың істер, үлкен жобалар қолға алынуда. Атамекен бағдарламасы бойынша жергілікті азаматтардың (спонсор) қолдауымен жүзеге асуда. Сондай-ақ, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің әскери кафедрасында Елбасымыздың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» мақаласы аясында бағдарламалық мақаланы насихаттау мақсатында әскери кафедра қызметкерлері

мен студенттерге шағын жинақ кітапшалары жасалып, насихаттау жұмыстары жасалуда.

Жалпы Қазақ елі бұл жобаны халық, қоғам болып қолға алып, белсенділік көрсетуде.

«Рухани жаңғыру» - Мәңгілік ел болу кепілі. Әлемнің екінші ұстазы Әбу-Насыр әл-Фараби ХІХ ғасырда-ақ: «Әлемді өзгертіңіз келсе, алдымен өз-өзіңнен баста», - деген. Одан бері қаншама уақыт өтті. Бізге өз-өзімізді өзгертетін, өзімізді рухани дамытатын уақыт жетті. Ендігі уақытта Елбасымыздың бағдарламасы бойынша аянбай жұмыс жасауымыз керек.

Досхан Жолжақсынов ағамыз айтқандай, ұлт ұлт болып жаңғыруы үшін, алдымен, руханиятын түгендеп алуы керек. Алдымен, Руханият не екенін біліп алайық. Ол дегеніміз - мәдениетіміз, атадан балаға мирас болып келе жатқан жақсы тәрбиеміз, салт-дәстүр, санамыз. Бұл, алдымен, әке мен баланың, анасы мен қазының, үлкен мен кішінің арасында, отбасында қалыптасуы керек. Сонымен қатар «Рухани жаңғыру» - ананың әлдінен басталатын, тіл арқылы, дәстүр арқылы, Отанға деген патриоттық сезім арқылы қалыптасатын дүние.

Жанар ШАБДІКЕРІМ,
әскери кафедраның жоғары білікті маманы, оқу шебері

МЕРЕЙ

75 жылдық тарихы бар оқу орнының әскери кафедрасы

Тарихы тереңде жатқан, мәртебесі биік, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің 75 жылдық тарихы бар. Білім және зерттеу инфрақұрылымы дамыған, ғылыми мектептері қалыптасқан, жоғары технологиялар саласында күрделі мәселелерді шешуге қабілетті кадрлық әлеуетке ие М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті көпсалалы, ірі университет болып табылады. Университетіміз бүкіл Қазақстанның өнеркәсіптері үшін мамандар дайындайды.

Университетіміздің әскери кафедрасы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштеріне запастағы офицерлерді дайындап шығарады.

75 жылдық тарихы бар оқу орнымыздың әскери кафедрасы КСРО Қорғаныс министрі орынбасарының Директивасы бойынша 1963 жылдың 15 мамырында құрылды. Қазақстан Республикасының қорғаныс саласына запастағы офицерлерді дайындап шығаруда. Бұл жоғары оқу орнының әскери кафедрасында қызмет ету әрбір әскери кафедра қызметкерлері үшін мәртебе деп санаймын. Әскери патриоттық тәрбие және нағыз әскери дәстүрді дәріптеуде ерен еңбек ету - әрбір қызметкер үшін міндет.

Абыройлы әскери офицер атағын жоғары ұстап, негізгі міндет - Отан алдындағы парызы адал атқарып, ата-бабаларымыздың даңқты ерлігіне бас иетін азамат болып қалыптасу - әрбір әскери кафедраны тәмамдаған, запастағы лейтенант атағын

алған студент жастардың міндеті.

Қазіргі таңда М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің әскери кафедрасын полковник Кенжебаев Жақып Амангелдіұлы басқарады.

Әскери кафедраның басты мақсаты - мемлекетіміздің Қарулы күштері үшін мамандарды даярлау болып табылады. Жоғары дәрежелі әскери-педагогикалық профессорлық-оқытушылар құрамы мен материалдық-техникалық базасы ескеріле отырып, әскери дайындықты трансформациялау бағдарламасына байланысты кадрдағы офицерлерді дайындау-

да. Қазақстан Республикасы бойынша тек қана М.Әуезов атындағы ОҚМУ әскери кафедрасы радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау әскерлері үшін запастағы офицерлерді дайындайды. Сондай-ақ, полковник Жақып Кенжебаев басқарып отырған әскери кафедрамыз қазіргі таңда 10 әскери есеп мамандығы бойынша запастағы офицерлерді дайындап шығарады.

Сондай-ақ, М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің әскери кафедрасында тарихта алғаш рет 2017 жылы желтоқсан айында «Жас түлек» әскери патриоттық клубы құрылды.

Патриоттық клубтың негізгі мақсаты мен міндеттері - студенттерді Отан алдындағы әскери міндеттерге, әскери патриоттық жұмыстарға, әскери қызметке, дене даярлығына дайындау, жеткіншек ұрпақ және жастардың Қазақстанға деген патриоттық сезімін арттыру, жоғары санатты әскери қызметші етіп тәрбиелеу болып табылады.

Қазақстанның білім және ғылым жүйесінде көшбасшылыққа жету мақсатында, білім, бизнес, инженерия, ауыл шаруашылығы саласында және әскери есеп мамандағын алып шыққан запастағы офицерлерді дайындауда көпжылдық тәжірибеге ие М.Әуезов атындағы ОҚМУ жұмыс берушілердің терең логикалық ойлай алатын, жаңа білімдерді қордалауға қабілетті мамандарға деген қажеттілігін қанағаттандыруға ұмтылып келеді.

Биыл, яғни, 2018 жылы 75 жылға толып отырған тарихы терең, дәрежесі биік оқу ордамыздың мәртебесі бұдан да жоғарылай беруін шын жүректен тілейміз және оқу ордамыздың асқақтауына бар күш-жігерімізбен ат салысамыз!

Жанар ОРАЗЫҚЫЗЫ,
М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті әскери кафедрасының жоғары білікті маманы-оқу шебері

Совнарком стройматериалов СССР и Всесоюзный Комитет по делам высшей школы при Совнаркоме СССР установил план приема на 1943-1944 учебный год в количестве 150 человек. Создание института мотивировалось острой необходимостью обеспечить инженерными кадрами развивающуюся промышленность строительных материалов и строительную индустрию Казахстана, Среднеазиатских республик, Сибири и Дальнего Востока.

Ассамблея народа Казахстана – как символ мира

В рамках реализации стратегической программы «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» для студентов группы ФК-17-3К специальности «Педагогика и психология» куратором, преподавателем кафедры «Психология и дефектология» Сарипбековой А.Т., была организована познавательная экскурсия в Ассамблею народа Казахстана в нашем городе. Целью экскурсии являлось воспитание у студенческой молодежи уважительного отношения к культуре, ценностям и традициям всех национальностей, а также реализация идеи программы «Туған жер». Студенты сразу отметили во Дворце

согласия уютную и доброжелательную атмосферу. Литература, национальные костюмы, картины, интересные статуэтки и многое другое – в каждом из кабинетов царит своя собственная, неповторимая обстановка. Здесь проводятся этнокультурные мероприятия, различные конференции, национальные праздники. Студенты пришли к выводу о том, что Ассамблея народа Казахстана является действительно уникальным институтом мира, дружбы и согласия. Являясь важным в своем роде общественно-политическим институтом, Ассамблея народа Казахстана на регулярной основе

подтверждает свою значимость и востребованность, представляя собой принципиально новый институт гражданского общества.

Глава нашего государства Н.А. Назарбаев в книге «Казакстанский путь» написал следующие строки о важности и востребованности этого института: «Мы создали уникальный инструмент межнациональных отношений в лице Ассамблеи народов Казахстана. Ни в одной стране мира нет подобного авторитетного и представительного инструмента национальной политики».

Воспитание патриотизма у студенческой молодежи является одним из важнейших приоритетов нашего университета. А в ежегодном Послании народу Президент Казахстана Н.А. Назарбаев предложил объявить 2019 год - Годом молодежи. Этот факт ставит новые задачи, которые мы должны решать во благо подрастающего поколения.

Мы благодарим представителей Ассамблеи народа Казахстана за радушный прием!

А. САРИПБЕКОВА,
преподаватель кафедры
«Психология и дефектология»

Қадамымыз нық болсын

«100 нақты қадам» елімізге «2050-стратегиясын» жүзеге асыру мен Қазақстан мемлекеттігін нығайтуға, жолдан адаспауға, күрделі кезеңнен сенімді өтуге жағдай туғызатын беріктік қорын жасап беретін болады. Осы «100 қадам» бес институттық реформаға бөлінеді.

1-ші қадам: Кәсіби мемлекеттік аппарат құру. Мемлекеттік қызметке қабылдау рәсімдерін жаңғырту. Мемлекеттік қызметкерлерді тұрақты түрде оқыту жүйесін заңды түрде бекіту, 3 жылда бір рет олардың кәсіби шеберлігін арттыру.

2 қадам: Төменгі лауазымдарға кандидаттарды реттеу және одан әрі лауазымдық өсу іскерлік қасиеттер негізінде жүзеге асырылуы тиіс.

3-қадам: Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызмет және жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің рөлін арттыру мәселесі бойынша орындалуы тиіс міндеттер жан-жақты баяндалған.

Ұлт Жоспарының 4, 5, 6 және 7 қадамдарында мемлекеттік қызметке бірінші рет қабылданушылар үшін Міндетті түрде сынақ мерзімін ендіру. Мемлекеттік қызметкерлердің жалақысын қызметінің нәтижесіне байланысты өсіру; Еңбекақыны нәтиже бойынша төлеуге көшу. Мемлекеттік қызметкерлердің лауазымдық еңбек-ақыларына өңірлік үйлестіру коэффициенттерін қосу міндеттері бойынша нақты тапсырмалар жазылған.

«100 нақты қадам» - Президенттің 5 институционалдык

реформасын жүзеге асыруға бағытталған ұлт жоспарының 86-қадамы.

Қазақстан Республикасының туризм саласын дамытудың 2020 жылға дейінгі тұжырымдамасы Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың 2012 жылғы 27 қаңтардағы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту - Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын, Қазақстан Республикасының үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010–2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын, туризмді маңызды әлеуметтік – экономикалық бағыттардың бірі ретінде дамыту бөлігінде бәсекеге қабілеттілігі мен тартымдылығын көтеру үшін Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарын іске асыру мақсатында әзірленді.

Тұжырымдама халықаралық тәжірибе ескеріле отырып, Қазақстан Республикасы туризм саласының қазіргі жай-күйі кешенді талдану негізінде әзірленді және туризмді дамытудың стратегиялық пайымы, республиканың туристік саласын 2020 жылға дейінгі дамытудың негізгі қағидаттары қамтылды, осы саладағы мемлекеттік саясаты іске асырудың мақсаттары, міндеттері және кезеңдері айқындалды. Бұл бірегей өңірді әртүрлі форматтағы әйгілі мәдени іс-шараларды өткізетін орынға айналдыруға бо-

лады. Каспий күнін халықаралық деңгейде атап өту жаңа серпінге ие болуы мүмкін. Ақтаудағы «Каспий айналасындағы мыңжылдықтар» атты қазіргі заманғы ән фестивалі Кас-пий маңындағы елдер халқының еуразиялық ән конкурсы ретінде орын алуы мүмкін. «Адай жылқысының күні» форматындағы этномәдени іс-шаралар өңірдің мәдени төл тұрмысын білдіретін бренд бола алады.

2030 жылға қарай Қазақстан инфрақұрылымы дамыған және әлемдік деңгейдегі тиімді кластерлері бар мәдениет пен демалыстың халықаралық орталықтарының біріне айналады деген сенімдемін.

27 қыркүйек - Халықаралық туризм күні. Осы мерекеге орай біз, «Басқару және бизнес жоғары мектебінің «Туризм» мамандығының 1-ші курс студенттері, «Машат» шатқалына барып, мерекені тойлап келдік. Онда қызықты ойындар, атап айтсам, волейбол, би жарысы, сұрақтар болды. Жалпылама айтатын болсам, біз Халықаралық туризм күнін жоғары дәрежеде атап өттік. Барлығымызға жақсы демалыс болды. Өз мамандығымыз жайлы танысып, үлкен әсер алдық.

Анеля АМАНГЕЛДІ,
ЭФ18-8Т тобының 1курс студенті,
Шолпан БАЙЖАНОВА, Туризм мамандығының магистр аға-оқытушысы

С 1959 г. институт возглавил выпускник вуза Сулейменов С. Т. Он руководил институтом до 1974 года. Это был период бурного развития института. Были построены: главный корпус, учебно-лабораторные корпуса «А» и «Б», четыре общежития на 1780 мест, столовая на 250 посадочных мест, спортивно-оздоровительный лагерь в урочище "Машат", два жилых дома для преподавателей, начато строительство учебно-лабораторного корпуса «В» и 24-квартирного жилого дома.

ОСНОВАТЕЛЬ НАУЧНОЙ ШКОЛЫ

Сегодня рассказ о Человеке-легенде, которого уже нет с нами, об академике НАН РК, академике МИА, профессоре, д.т.н. Балабекове Оразалы Сатимбековиче, который прошел в нашем институте путь от студента до проректора по научной работе. Российская Академия Естествознания присвоила ему почетное звание «ОСНОВАТЕЛЬ НАУЧНОЙ ШКОЛЫ». Им воспитана целая плеяда ученых, многие из которых работают в ЮКГУ им. Ауезова и других вузах Казахстана. В этом году известному ученому исполнилось бы 77 лет.

Оразалы Сатимбекович сделал первое научное открытие мирового масштаба в Казахстане. Если кто-то из казахстанцев ранее становился автором мирового открытия, то только в соавторстве с российскими учеными по заявкам Московских, Ленинградских, Новосибирских научных центров. В данном случае открытие – «чисто казахстанское», сделанное в стенах ЮКГУ, тогда еще КазХТИ. О.С.Балабеков на это потратил 20 лет жизни. На вопрос, почему именно вихри стали темой исследования, Оразалы Сатимбекович отвечал: «В детстве я чистил снег во дворе и не переставал удивляться тому, что его наметало везде по-разному. Сугробы были на удивление не похожи».

Под его руководством написано и защищено более 50 диссертаций на соискание ученых степеней кандидата и доктора наук, создана научная школа.

Мне посчастливилось общаться и дружить с семьей известного казахстанского ученого Оразалы Сатимбековича. Сегодня в связи с его 77-летием, предлагаю отрывки из его биографии, написанной в 2001 г.

В сентябре, на первом занятии по русскому языку, я спрашиваю первокурсников, что такое альма-матер. Обычно в ответ – смущенное молчание. И тогда, объяснив значение этого слова, я рассказываю о тех, кто создавал наш университет, кто его прославил, учился в нем, преподавал, изобретал, делал открытия...

«...Отец мой Сатимбек работал пожарным на Шымкентском свинцовом заводе, откуда и ушел на фронт. Похоронку получили в 1943г. Последнее письмо, написанное с фронта почему-то красными чернилами с надписаниями в мой адрес, пришло из госпиталя г. Саратова, в нем он писал, что был в окружении, партбилет сохранил, спрятав в подошву сапога, что скоро будет большое наступление.... После этого - никаких известий. Пропал без вести... Знаю, что он был сержантом, участвовал в Сталинградской битве... Мне платили пособие размером в 50 рублей до 18 лет.

...Воспитала меня бабушка по материнской линии Хадиша Маликеева. Всем хорошим во мне я обязан ей... Она родила 11 детей, но только одна - моя мать - осталась в живых... Аже видела сны, где я хожу по Красной площади, и всегда говорила, что я буду учиться в Москве....

...Место моего рождения – село Новоивановка Жамбылской области, расположенное в 25 км от г. Тараза. В 1958 г. школу закончил с медалью. Жили тяжело. Ехать поступать в Москву или в Алма-Ату было не на что. Моя классная руководительница Белкина Е.М. узнала, что в Джамбуле принимают в Чимкентский институт. Оставалось всего 3-4 дня до приемных экзаменов, а речка Талас разлилась и размывла гравийную дорогу – машины не ездят. Пришлось ехать на лошади с бабушкой и мешком книг. Конкурс был огромный – на 1 место 7 заявлений. Все предметы сдал на «отлично», а химию – на «хорошо». Страшно переживал. Ведь химия была любимым предметом. Так я стал студентом КазХТИ.

...Проучившись успешно 3 года в Казахском технологическом институте (ректор Билялов К.Б.), в 1961 году как отличник учебы был направлен в Московский институт химического машиностроения (МИХМ). В МИХМе (мы его любовно называли, Московский институт хороших мальчиков) нас учили такие корифеи науки, как Гужман А.А., Плановский А.Н., Канторович З.Б., Домашнев А.Д., Рычков А.И. и многие другие – академики, авторы фундаментальных монографий, по которым учатся до сих пор студенты, и аспиранты. Сначала пришлось попотеть, а потом быстро адаптировался и сдавал экзамены досрочно. Когда сокурсники начинали сдавать зачеты, я заканчивал

сессию и гулял по Москве, ходил в музеи и театры.

...Как-то нечаянно зашел в приемную ректора Рецикова П., никого не было, а дверь в кабинет ректора была открыта. Из-за любопытства заглянул туда. Рециков, увидев меня, насильно усадил рядом с собой и в течение часа расспрашивал меня, откуда, как учусь и как живу. Когда я сказал, что из Чимкента, он сказал: «Знаю Чимкент». В Москве все так называли наш город.

...Как-то, выполнив курсовой проект в виде эскизного варианта, в некоторых местах стертого до дыр, со следами съеденных пирожков, я принес его профессору Домашневу А.Д. на проверку, а он ставит оценку «отлично». Я говорю: «Андрей Дмитриевич, я хотел перечертить, это же черновик!» А он: «Молодой человек, проект бывает чистым, когда его копируют. В данном случае я вижу процесс вашего труда, творчества. Для копирования существуют чертешники, а конструктор должен сформулировать свои мысли на языке чертежей». Эту концепцию великого конструктора Домашнева А.Д. я стараюсь довести до своих коллег – преподавателей и студентов...

...Вспоминаю, как перед защитой дипломного проекта я серьезно заболел, передал все материалы через моего друга Маханбета Куатбекова. Заведующий кафедрой профессор Рычков А.И. сказал, чтобы я не переживал, лечился, т.к. диплом не убежит от меня, если буду жив и здоров. И потом специально для меня! 30 декабря 1963 года было организовано заседание Государственной экзаменационной комиссии.

...Мне нравилось, как принимали экзамены в МИХМе. На экзамен по «Процессам и аппаратам химической технологии» запускали в аудиторию всю группу, и в течение пяти-шести часов мы чертили и писали. А потом приходила вся кафедра (8 преподавателей) во главе со знаменитым ученым Плановским А.Н. и принимала коллективно экзамены.

...Таким образом, в МИХМе я получил в полном объеме знания, которые пригодились мне и как преподавателю, и как педагогу, и как ученому. Шутка ли, из 42 студентов нашего потока дошли до дипломного проектирования 14, которые и получили дипломы инженера-механика по специальности «Машины и аппараты химических производств» со специализацией «Расчет и конструирование

химических машин и аппаратов», т.е. предусматривалась работа выпускника и в качестве конструктора.

...Все это время меня поддерживал Татимбек ата, дорогой мой человек, отдавший всю душу безраздельно собственным детям и детям погибших в войне двоюродных братьев. Когда я приезжал на каникулы из Москвы или Ленинграда и добирался до его отары, он, увидев меня за 2-3 км, скакал на лошади со слезами на глазах и, обнимая меня, говорил «айналайын, айналайын, айналайын». Он тоже воевал и вернулся с войны без одной ноги. Я, смеясь, говорил: «Ата, ты, наверное, специально для моего счастья высунил из окопа ногу, чтобы фашисты ранили тебя и ты вернулся к нам живым». До сих пор мне приятно вспоминать скрип его деревянной ноги. Когда я уезжал после каникул в г.Москву или г.Ленинград, он обязательно продавал 5-6 баранов. В 60-х годах это было огромное состояние.

...Конечно, Москва, Кремль, музеи, Большой и Малый театр, МХАТ, концерты звезд дали мне очень много. Я помню мое разочарование Красной площадью в первый раз. Мне всегда казалась, что она должна быть ... КРАСНОЙ.

...Сегодня я горжусь тем, что нашел свое место в науке и образовании, т.к. считаю самой ответственной и благодарной профессией учителя и ученого, о благородной миссии которых сказано в хадисах Пророка Мухаммеда: «Чем молиться весь вечер, лучше один час посвятить науке, чем держать трехмесячный непрерывный пост Ораза, лучше один день заняться своим образованием».

Вот такая история.... Я думаю, что живая летопись вуза, в котором ты учишься, несравнима ни с чем. История рождения, становления университета должна стать культом, превосходным и почитаемым сменяющимися студенческими поколениями. Она должна напитать души наших студентов гордостью за родной университет, запомниться на всю жизнь летописью, наполненной поучительными, вдохновляющими, забавными и трогательными историями из жизни альма-матер – матери-кормилицы.

Г.А. АХМЕТЖАНОВА,
к.ф.н., доцент каф

М.Ауезов атындағы ОҚМУ-дың 75 жылдығына ВИКТОРИНА

1. 1943 жылы ашылған кезде біздің университет қалай аталды еді?
2. Біздің ЖОО-ны тұңғыш кім басқарды?
3. Қазақ технологиялық институтының кешкі филиалы 1958 жылы қай қалада ашылды?
4. Университеттің аспирантурасы қашан ашылды?
5. М.Ауезов атындағы ОҚМУ-ға қандай екі ЖОО біріктірілді және қай жылы?
6. М.Ауезов атындағы ОҚМУ-дың әйгілі чемпион спортшыларын атаңыз.

Викторинаны «Университет» газетінің редакциясы ЖОО студенттеріне арнап өткізуде. Сұрақтарға дұрыс жауап қайтарған алғашқы үш студент сыйлық пен мадақтамаға ие болады. Жауаптарды 05.12.2018 жылға дейін olga888zorina@mail.ru электронды поштасына жіберуге болады.

ВИКТОРИНА

«75 лет ЮКГУ им. М.Ауезова»

1. Какое название носил наш университет при своем открытии в 1943 году?
2. Кто первым возглавил наш вуз?
3. В каком городе в 1958 году появился вечерний филиал Казахского технологического института?
4. Когда при университете открылась собственная аспирантура?
5. Какие два вуза были объединены в ЮКГУ им.М.Ауезова и в каком году?
6. Назовите имена известных спортсменов-чемпионов ЮКГУ им. М.Ауезова.

Викторина проводится редакцией газеты «Университет» для студентов вуза. Первые три студента, которые дадут правильные ответы на вопросы, получат призы и грамоты. Ответы присылать на e-mail: olga888zorina@mail.ru до 5 декабря 2018 года.

С 2000 по 2011гг. ЮКГУ им. М. Ауезова возглавил Бишимбаев В. К.. В эти годы начато внедрение кредитной технологии обучения, получили реальное воплощение принципы Болонского процесса, сложилась стройная система менеджмента качества, университет перешел на международные стандарты ИСО 9001. Вуз одним из первых прошел институциональную аккредитацию в НАЦ МОН РК и начал международную аккредитацию образовательных программ в признанных за рубежом агентствах.

Жарқын болашақтың кепілі

Елбасымыздың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» атты мақаласында еліміздің рухани жаңғыруының бағыт-бағдарлары баршамазға түсінікті жеткізілген. Нақты мақсат – әлемнің ең озық 30 елінің қатарына кіру. Білім саласына қатысты Рухани жаңғыру бағдарламасының тұстарын айтатын болсақ, ол – өсіп келе жатқан ұрпақты білімге жетелейтін зор мүмкіндіктер. Білімді болу келешек ұрпақтың ең бірінші мақсаты деп ұстануымыз керек. Уақыт өтіп, заман өзгерсе де, білімнің құндылығы артатыны сөзсіз. Себебі алдағы дәуір нағыз білімділердің заманы болмақ.

Кез келген азамат Елбасы Жолдауына өз үлесін қосу керек, біз – ұстаздар білім жолындағы жаңа креативті идеяларды іздейміз. Ұстаздар қауымының ең жоғары мақсаты – келешегі кемел білімді ұрпақ тәрбиелеу. Өсіп келе жатқан ұрпақтың бойына сапалы білім мен үлгілі тәрбиені сіңіру – ұстаздардың басты мақсаты. Мәңгілік елдің болашағы – әр үйдің үміті болған жас қазақстандықтар отансүйгіштікке, ұлттық салт-дәстүрімізді құрметтеуге, табиғатты қорғауға тәрбиеленуі тиіс.

Болашақта Еліміздің келбетін анықтайтын – бәсекеге қабілеттілік. Бәсекеге қабілеттілік барлық салада болуы керек. Бәсеке болған жерде жақсылыққа ұмтылып, санамызды жөндейміз. Бәрі санадан басталады. Сол үшін сана түзелуі керек. Сананы рухани жағынан үнемі жетілдіріп, дамытып отыруға тиіспіз. Білімі мықты болуы үшін еліміздің білім беру саласын реформалау қажет. Жастарымыз ата-бабаларымыздың үлкен құндылықтар жүйесін бойына сіңіріп өсу керек.

Елбасы тәрбие, білім беру саласына үлкен мән беріп отыр. Мақаланың кіріспе сөзінде былай дейді: «Аталған екі жаңғыру процесінің де нақты мақсат-міндеттері, басымдықтары мен оған жеткізетін жолдары бар. Көздеген жұмыстарымыздың бәрі дер уақытында және барынша тиімді жүзеге асарына сенімдімін. Бірақ ойлағанымыз орындалу үшін мұның өзі жеткіліксіз. Мақсатқа жету үшін біздің санамыз ісімізден озып жүруі, яғни одан бұрын жаңғырып отыруы тиіс. Бұл саяси және экономикалық жаңғыруларды толықтырып қана қоймай, олардың өзегіне айналады». Осы сөздер – еліміз үшін саяси реформа мен экономикалық жаңғыру қаншалықты маңызды екендігін көрсететін бағыт-бағдар. М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің әрбір студенті Елбасының осы сөздерін мақсат етіп, еліміздің өркендеуіне үлесін қосады деген сенімдеміз. Студент жастардың интеллектуалды көрсеткіштері олардың тек білім деңгейімен өлшенбей, олардың рухани жаңғыруымен де тікелей байланысты екені сөзсіз. Рухани жаңғыру дегеніміз – кез келген азаматтың тәрбиесі, ұлттық сана-сезімі, ұлттық рухани тамырынан нәр алған құндылықтары мен оның жаһандық өзгерістерін бойына дұрыс сіңіруі.

Мақаланы оқыған кез келген жанашыр азамат ерекше көңілде болатыны сөзсіз, себебі ол – ұлт манифесті. Өйткені, мақалада барлық нәрселер қарастырылған, тарихи шолудан бастап қазіргі дүрбелеңге толы әлемде біздің орнымызды анықтауға дейінгі мәселелер орын тауып, ұлттың тарихи тағдырына объективті баға нақты берілген.

Президент мынадай біздің негізгі рухани құндылықтарымыздың даму бағыттарын баяндаған: ғылым, мәдениет, білім. Еліміздің әр азаматы үшін бағдар болып отырған бірігудің және жалпыұлттық ұқсастықты нығайтудың жаңа концепциясы ұсынылған. Мақаланың барлық қағидалары ұлттық экономиканы және қазақстандықтардың әл-ауқатын дамытумен тікелей байланысты. Мұндай ауқымды бағдарлама ұлтты біріктіретін, азаматтық ұқсастықты

нығайтатын өзіндік әлеуметтік арқау болады. Отан тек жер, аумақ қана емес, ортақ дүниетанымдық құндылықтарды, тілді, дәстүрлерді, әдет-ғұрыптарды иеленушілерден құралған бірыңғай әлеуметтік-мәдени қауымдастық. Келешек ұрпақтың борышы Елбасы қойған міндеттерді түсіну және зерделеу екендігіне кәміл сенімдіміз, әрбір жас адам негізгі оқиғалардан, жаңа технологиялық үрдістен хабардар болып отыруы қажет.

Осы мақсаттарды іске асыруда М.Әуезов атындағы ОҚМУ-дың профессор-оқытушылары құрамының үлесі зор. М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті – еліміздегі алдыңғы қатардағы жоғары оқу орындарының бірі. Университеттің тарихы ХХ ғасырдан бастау алады. Еліміздің білім ордаларының ішінде ойып тұрып орын алатын бетке ұстар, талай даналар мен дараларды білім нәрімен сусындатқан қара шаңырақ биыл мерейтойын атап өтуде.

Тәуелсіз еліміздің тарихында дараланып тұрған ОҚМУ-дың осы жылы аталып өтілетін 75 жылдығы халқымыздың мерейтойы десек, артық айтқандық емес. 75 жылдық тарихы бар университетіміз небір айтулы азаматтарды қанаттандырған нағыз іргелі оқу орны болып табылады. Университетті бітірген әрбір түлек өз саласының білгір маманы атанып, елі үшін қажырлы еңбек етіп, биік белестерден көрінетініне сенеміз.

Осындай тарихи кезеңде біз өткеннен сабақ алып, ертеңгі болашағымызға нақты жоспарлар жасап отырмыз. Қазіргі уақытта оқу орнымыз инновациялық бағытта әлемдік талаптар бойынша жұмыстарын жүргізуде.

Мерейлі белесімізді атап өту тек салтанатты шеру ретінде ғана емес, терең мазмұнды, кейінгі жастарға үлгі болатын шара. Мерекеге біздер мақтаншы ететін, дүние жүзіне танымал ғылым мен өндіріс майталмандары, көрнекті ғалымдар, мемлекет қайраткерлері, бүгінде ел игілігі жолында ізденіске толы, жемісті қызмет етіп жүрген түлектеріміз қатыспақ.

«Өнер – ағып жатқан бұлақ, ілім – жанып тұрған шырақ» дегендей, білімді жастар – болашақтың тізгінін ұстайтын жарқын келешектің иелері. Білім мұхитын кешіп, нәрлісін, маңыздысын бойға сіңіру еңбексіз, әрекетсіз тектен-тек қолға түсе қалатын оңай олжа емес екені анық. «Білімдіге дүние жарық, білімсіздің – күні ғаріп». Осы бағытта аянбай еңбек етіп, әр шәкіртін алдына қойған мақсатына жетектеп, зердесіне ақыл қосып, жарқын болашағына бағыт-бағдар сілтеп, нағыз дос, қамқоршы бола білген М.Әуезов атындағы ОҚМУ-дың ұстаздар алқасы білікті де білімді мамандардан құралған. Бүгінде мұнда студенттердің сапалы білім алып, ғылыммен, өнермен, спортпен айналысуы үшін, олардың бойында халқымыздың ұлттық құндылықтарын дарыту орайында көп жұмыстар жасалынып жатыр.

75 жылдық белесті бағындырып отырған университет ұжымы рухани жаңғыру бағытындағы іс-шараларды жүзеге асыруда білім, ғылым және өндіріс саласында бірігіп, ынтымақты жұмыс істеудің тиімді бағыттарын табатынына сенеміз. Сапалы білім алған әрбір жастың шығармашылығы табысты, болашағының жарқын болуына сенім білдіреміз.

С.АХМЕТОВА, Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету кафедрасының меңгерушісі, Ж.НЫШАНБАЕВА, аға оқытушы

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

ДАҢҒЫЛ ЖОЛ

**Сен үшін, Отан, сертім сол -
Неден де болса тайынбас
Киелі менің өрісім
Барлығы-дағы сен үшін.**

верситет бітірушілерінің жұмысқа орналасуына ат салысу, еңбек және білім нарығындағы қызмет көрсету мен маркетингтік зерттеулер жүргізу.

Соның ішіндегі «Ақпараттық технологиялар және энергетика жоғары мектебінің» ең жаңалыққа толы ерекше түрі - «электроэнергетика» саласында білім алуамын.

Бұл сала - кез келген елдің әлеуметтік және экономикалық дамуының маңызды бөлігі, себебі электр энергиясының басқа тасымалдаушыларынан гөрі бірқатар ерекшеліктері бар: үлкен қашықтыққа таратудың, тұтынушылар арасында үлестірудің және энергияның басқа түрлеріне (механикалық, жылулық, химиялық, жарықтық және басқа да) түрлендірудің салыстырмалы жеңілдігі.

Электрлік энергияның маңызды өзгешелігі — оны бір уақытта өндіріп, сол уақытта тұтынуға болатыны. Сол себепті өз еліміздің дамуы мен экономикасына өз септігімді тигізгім келеді!

Мен және құрдастарым қазір саналы түрде, мақтанышпен жұрты үшін, Отаны үшін, Елбасы үшін мақтана алады. Сондықтан біз - жастар, еліміздің ертеңі үшін ерен еңбектер етуге дайын болуымыз керек. Ол үшін ең алдымен жан-жақты сауатты болуымыз шарт. Қазақстан жастарының әрбірі елім деп соққан жүрек үніне құлақ түріп, өз елінің патриоты бола білу керек. Кешегі Елбасымыздың Жолдауында жастарды, білім саласын арнайы мақтан етуі - елімізге деген үлкен сенім.

Оның үстіне, Елбасы айтқандай, ХХІ ғасыр білім, ғылым, бәсеке ғасыры болмақ!

Біз - қазақ елінің үлкен өмірге қадам басқалы отырған жас азаматтарымыз. Біздің Отанымыз - егеменді, тәуелсіз қазақ мемлекеті. Біздің мақсатымыз – осынау кең байтақ еліміздің келешекте еңселі де іргелі елге айналуына үлесімізді қосу.

Болашақта даласы дархан, жері құт Қазақстанның дамыған елдер қатарынан көрініп, алынбайтын камалдай мықты да еңселі ел болатындығына сенеміз!

- Мен қазақтың, биіктің, байтақ елімін!

Қайта тудым, өмірге қайта келдім.

Мен мың да бір тірілдім мәңгі өлмеске,

Айта бергім келеді, айта бергім, - деп ақын ағаларымыз жырлағандай, біздің ендігі міндетіміз тәуелсіз еліміздің тұғырын берік ету үшін күресу деген сөздермен мен өз мақаламды аяқтағым келіп отыр.

**Мардан ХАМЫТ,
ИП-15-4К2 тобының студенті**

24 марта 1998 года Постановлением Правительства Республики Казахстан № 256 «О дополнительных мерах по совершенствованию учреждений образования системы Министерства образования, культуры и здравоохранения Республики Казахстан» путем слияния Южно-Казахстанского технического университета и Южно-Казахстанского гуманитарного университета им. М.Ауезова был создан ЮКГУ им.М.Ауезова.

ФРАНЦУЗСКОЕ ПРИСУТВИЕ В ЮКГУ

Французский Альянс Шымкента в ЮКГУ им. М.Ауэзова

Ровно 1 год назад состоялось торжественное открытие третьего Французского Альянса в Казахстане, которым стал Французский Альянс Шымкента.

Основные цели любого Французского Альянса - это продвижение французского языка и французской культуры.

С сентября 2014, даже если мы официально не носили имя Французский Альянс, а были просто Французским Центром, помимо курсов французского языка, провели много праздников, концертов, конкурсов, целью которых было знакомство с французской культурой. Была и классическая музыка, и джазовая и современные группы, встречи с писателями, художниками, стилистами, архитекторами, путешественниками и другими интересными людьми.

И все это было бы невозможно, если бы не наши спонсоры и партнёры. Сегодня мы хотим выразить особую благодарность руководству ЮКГУ им. М. Ауэзова, нашему главному партнёру, в стенах которого мы находимся с 2003 года, когда мы ещё имели статус французского чи-

тального зала посольства Франции в Казахстане до настоящего дня. Мы получаем всестороннюю помощь со стороны руководства университета при проведении наших мероприятий. В ЮКГУ им.М.Ауэзова всегда преподавался французский язык, количество изучающих французский язык как второй иностранный на факультете филологии достигло 140 человек, кроме того французский язык изучают многие студенты факультета международных отношений.

У нас самые настоящие партнёрские отношения, мы тоже нужны Университету. В последнее время очень активно развиваются франко-казахстанские отношения и это влияет на все сферы жизни нашего общества. Мы предоставляем полную информацию об учебе во Франции, проводим презентации, проводим индивидуальные консультации, помогаем советами, организовываем встречи с носителями языка, с теми, кто уже обучается во Франции.

Благодаря знанию французского языка, люди находят работу во французских и франко-казахстанских компаниях, всё больше людей выезжает во Францию, чтобы получить высшее образование, которое, кстати, практи-

чески бесплатно и, что немаловажно, бакалавриат длится всего три года.

С сентября 2018 года три студента-магистранта ЮКГУ им.М.Ауэзова проходят обучение в Париже по грантовой программе АБАЙ-ВЕРН, которая вступила в силу весной этого года по договорённости между министерством образования и науки РК и французской стороной. О том, какое значение придаёт Французская сторона деятельности Французского Альянса говорит тот факт, что на первый день рождения

нашего Альянса приехали советник по культуре и сотрудничеству посольства Франции в Казахстане госпожа Лор КАСТЭН и генеральный консул Франции в Казахстане господин Алексис ШАХТАХТИНСКИЙ.

На приеме присутствовали представители деловых кругов, образования и науки нашего города, и, конечно же, ЮКГУ им.М.Ауэзова.

Команда Французский Альянс Шымкента.

С мая 2018 года ректором ЮКГУ им. М. Ауэзова является академик НАН РК, доктор исторических наук, профессор Кожамжарова Дария Пернешовна, крупный ученый в области инновационного образования, автор 5 монографий, 3 учебно-методических пособий и свыше 200 научно-методических статей.

ЗВЕЗДНЫЕ ВЫПУСКНИКИ ЮКГУ им. М. АУЕЗОВА

2018 год знаменателен тем, что один из крупнейших вузов Казахстана – Южно-Казахстанский Государственный университет имени М. Ауезова – отмечает свой 75-летний юбилей. Нашей родной Alma Mater есть чем гордиться и есть что вспомнить. И самая главная ценность университета – это, конечно же, его студенты.

Среди выпускников факультета «Педагогика и культуры» хочется особо отметить имена Бағлана Абдраимова и Айдары Турганбека – певцов ансамбля «Жигіттер тобы». Этот квартет вошел в число самых популярных и рейтинговых групп современной казахстанской эстрады. Его участников можно смело назвать музыкантами-новаторами. Расскажем обо всем поподробнее.

До рождения группы «Жигіттер» в поп-музыке Казахстана существовало два основных направления. Первое из них генетически восходит к сольному пению или игре на инструменте, и связано с народной традицией исполнения казахских песен и кюев.

Второе направление зародилось в 60-х гг. прошлого века с появлением первого отечественного ВИА (вокально-инструментального ансамбля) «Дос-Мукасан». Благодаря ему казахская эстрадная музыка впервые получает международное признание.

На рубеже веков с обретением государственного суверенитета и в Казахстане рождается целая плеяда ВИА, самыми известными из которых являются «Уркер», «Ультау» и «Алдыраспан». В их творчестве главное место занимает обработка и переосмысление казахской традиционной музыки современными ноу-хау – электронными и компьютерными технологиями.

Однако, саундтреки «Жигіттер» выходят за рамки этих двух направлений нашего шоу-бизнеса – сольного и вокально-инструментального. Все участники этого квартета являются певцами-солистами, поэтому музыканты группы впервые стали применять

многоголосное ансамблевое пение a'capella. Данный пример послужил началом зарождения и развития в отечественной поп-музыке вокальных ансамблей, исполняющих свои хиты многоголосно.

История квартета начинается в 2003 г., когда четверо молодых ребят Еркінбек Байжанов, Ердос Канаев, Бағлан Абдраимов и Еркін Нуржанов решили объединиться и вместе выступить на республиканском конкурсе «Арай». Их выступление покорило сердца строгого жюри, которое присудило молодым певцам второе место.

После первого триумфа музыканты решили не останавливаться на достигнутом, стали часто собираться вместе, много выступать и шлифовать свое мастерство. Группа принимает участие еще в нескольких состязаниях. Но настоящую всенародную известность им принес конкурс имени Шамши Калдаякова, где квартет завоевал Гран-при.

Первые успехи на музыкальном олимпе побудили молодых артистов всерьез заняться профессиональной творческой деятельностью. Они решили переехать в Алматы, чтобы продолжить свою карьеру.

Начало нового этапа жизни группы было нелегким. У ребят не было денег на съемки клипов или аранжировки песен. И им начинают помогать старшие коллеги-музыканты. Вскоре на молодых талантливых парней обращает внимание продюсер Ергали Абдраимов (брат Бағлана Абдраимова), с кем вместе они записали первый клип «Ерке қыз». Песня быстро стала хитом. Название «Ерке қыз» легло в основу и дебютного песенного

альбома группы «Жигіттер».

В 2006 г. Во Дворце Республики состоялся первый сольный концерт ансамбля. Вскоре музыканты записывают второй альбом «Бақытты бол», который также стал хитом продаж. Примерно в это же время происходит изменение состава группы: Еркіна Нуржанова заменяет Мырзахан Маханов. В 2010 г. выходят еще 2 клипа на песни «Туған жер» и «Балқадіша».

В 2011 г. квартет переживает трудный период – среди фанатов стали ходить слухи о возможном распаде группы. Их причина была связана с тяжелой болезнью одного из «жигитов» Ердоса Канаева. Но музыкант стойко справился с выпавшими на его долю трудностями и быстро вернулся в строй. Группа продолжила свою творческую деятельность, выпустив в 2011 г. еще два альбома.

В это же время Бағлан Абдраимов пробует себя в новом амплуа – в качестве киноактера. Он успешно снимается в фильмах «Жерұйық» (2010) и «Жаужүрек Мың Бала» (2012).

В 2013 г. популярность квартета выходит за пределы республики. После выпуска очередного альбома группа попадает в рейтинг Forbes, став номинантом II Евразийской премии ЕМА.

С каждой своей гастрольной поездкой, с каждым новым клипом музыканты группы «Жигіттер» вновь и вновь подтверждают свой статус культового коллектива – их концерты всегда проходят при полном аншлаге. Так, после проведенного в 2013 г. концерта во Дворце Республики Алматы, его выручка

составила больше 20 миллионов тенге.

В творчестве группы успешно сочетаются опора на казахскую народную песню с достижением современной отечественной эстрады. В их музыке можно нередко услышать звуки домбры, а в стихотворных текстах увидеть опору на казахский традиционный 7-8 и 11-сложник. И в то же время музыканты смело используют новые ритмы и тембры, постоянно экспериментируют со звуком.

В песнях квартета преобладают «серьезное» начало, опора на проникновенную лирику с некоторым оттенком грусти. Поэтому, по оценке СМИ, музыканты никогда не танцуют во время своих концертов.

И на сегодня группа остается на первых ступеньках рейтинга отечественного шоу-бизнеса. Музыканты квартета в составе Айдары Турганбека, Ердоса Канаева, Бағлана Абдраимова и Мырзахана Маханова продолжают успешно выступать, гастролировать и радовать своих поклонников новыми альбомами и хитами. От всей души хочется им пожелать успехов и дальнейшей плодотворной творческой деятельности. Тем более, что среди солистов группы есть выпускники нашего родного вуза.

**М.Я. ГАМАРНИК, кандидат искусствоведения, старший преподаватель кафедры «Общая педагогика и музыкальное образование»,
Ф.С. ТАНКЕШОВА, старший преподаватель кафедры «Общая педагогика и музыкальное образование»**

Меншік іесі: М. Әуезов атындағы
Оңтүстік Қазақстан
мемлекеттік университеті

Газет Қазақстан
Республикасы Ақпарат
министрлігінде тіркеліп, 451-Г
куәлігі берілген

Редактор: Ольга Зорина
Көркемдеуші: Наиля Заббарова
Тілші: Мадина Сералиева
Оператор: Танзила Ашимова
Фото: Олег Ким

«М-press» ЖШС баспаханасында басылған.
Шымкент қ., тел.: 21 36 67,
А. Байтұрсынов көш., 18.
Редакция мекенжайы:
Шымкент қаласы, Тәуке хан даңғылы, 5,
бас ғимарат, 2 қабат, 263 каб.,
тел.: 8 (7252) 30 08 40
Тапсырыс
Таралымы 3000 экз.

Газета Южно-Казахстанского
государственного университета
имени М. Ауезова

Газета зарегистрирована в
Министерстве информации РК
(свидетельство № 451-Г)